

ոսքը , ուր ուղեղի ձախ կիսագլուխին մէջ կ'գտնուէր , ճակատին կողմը : Արդ՝ եթէ ձեր ծծմբուկը մօտ բռնէք մէկու մը ճակատին ձախ կողմին , ու խօսել սաք անոր , պիտի տեսնէք որ ծծմբուկին լուսափայլութիւնը պիտի աւելնայ , փորձի ենթարկուողը ցած թէ բարձր ձայնով խօսի : Մինչդեռ եթէ նոյն ծծմբուկը ենթակային ճակատի աջ կողմին մօտ բռնէք , ո՛չ միայն ծծմբուկին լոյսը չսաստկուեալ ալ նաեւ կրնայ մարել :

Հիանալի պատուհան մ'է որ այսպէս կ'բացուի բնութեան ամենազաղտնի մէկ մասին վրայ :

Աւելորդ է ըսել թէ քնածութեան , մոգականութեան ալ եւ ալ ձեւերուն ինչպէս եւ թելեօփաթիլի պաշտօնեաներուն , պաշտպաններուն եւ քատագիլներուն ուրախութիւնը չափ ու սահման չունի : Արդէն իսկ երեւակայութեան ազատ համարձակ թռիչք տրուած է :

Գիտական քրօնիկագրի մը գործը չէ սակայն յառաջ բերել այն տեսակ հետեւութիւններ , որոնք , դոնէ առ այժմ , ցնորական են : Անոր պարասականութիւնն է իրողութիւններ պարզել , ու փորձերու արդիւնքները ներկայացնել իր ընթերցողներուն :

Հօգան

Մ. ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆ

Պ Ա Տ Կ Ե Ր Ն Ե Ր

Հոն կը տեսնես ձիւնակոյտեր վրթխարի ,
Հոս ծառերն են ճերմակ հագած՝ ուրուակա՛ն ,
Հոն մշտահոս ահեղ ջուրը կը սառի ,
Հոս սողաքներ խնդան խինդով մանկական :

. . .

Դաշտեր , լեռներ տխուր , տրտւմ կը ներհնէ ,
Կանառչ չունին , դալար , ծաղիկ վտարուած ,
Ա՛յ հովիւը չերգեր բնաւ հեռուէն ,
Ա՛յ չի մայրեր հեղ գառնուկը մոլորած :

Սառն է շիներ մանրանըկար արձաններ ,
Տանիքներէն առկախ ցուպեր բիւրեղէ ,
Ժիր մշակը ա՛լ արտին մէջ չի ցաներ ,
Թոնիւրին քով՝ ցորեն , գարի կը մաղէ :

Հեռուն՝ կեղտոտ բազուխ մը սեղանէն
Խռպոտ ձայներ կը բարձրանան կատաղի ,
Հոն կը մոռնան ցուրտը , ձիւնը , կըմքոշխնեն
Ումպ մը գինի , ումպ մ'ալ քօնեաք կամ օղի :

Լսէ՛ անդին հրճուանքներու խենթ քրքիջ
Զոր կարճակեն աղջիկ , տղայ , մարդ ու կին .
Երջանիկ չե՞ն երբոր չունին այն հիւծիչ
Բարկ ցաւերը որ հարուածներ տան կեանքին :

Բլուրի մը կողին վրայ կը տեսնե՞ս
Խրճիթ մը կայ փոքրիկ , խարխուլ թշուառին ,
Հոն՝ անմեղներ արցունք թափեն աղեկէղ ,
Կը դողդղղան հիւանդ մօրկան սնարին :

Տե՛ս ձկնորսը առած երկար վերարկուն ,
Նաւակով մը ծովո՞ւ վրայ կը յածի .
Կ'արհամարհէ ցուրտը , մահը . միշտ արթուն՝
Կը պրպըսէ այնտեղ գինը իր հացի :

Մինչ հոյակապ տան մը շքեղ սենեակէն
Տփգոյն, վտիտ պատանի մը դուրս կելլէ ,
Բարակ , խամրած շրթունքները հեկեկեն
Բիւր լուտանքներ , յուզուած՝ կըսես « յիմա՛ր մ'է » :

. * .

Հոն կը տեսնես ձիւնակոյտեր վիթխարի ,
Հոս ծառերն են ճերմակ հագած՝ ուրուական ,
Հոն մշտահոս անեղ ջուրը կը սառի ,
Հոս աղաքներ խնդան խինդով մանկական :

